

λαχ. || Φρ. "Αψιμον τοῦ λύχνου (περὶ λύχνων ἀφάς) Κάρπ.

β) Τὸ ἀναμμα τῆς κανδήλας ἐκκλησίας Μύκ.: Πάω 'ς τ' ἄψιμο. 2) "Εναυσμα, προσάναμμα Κύπρ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.): "Εφερεν ἄψιμον ν' ἄψη τὴ φωδκιὰν Κύπρ. || "Ἀσμι.

Σήμερον πάλιν εἶπεν μου πῶς εἶχε νὰ ζυμώσῃ

κ' ἐπῆγα κ' ἔφερα ἄψιμον τὸν φούρνον νὰ πυρώσῃ

αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἄφτρα 1β. 3) Πῦρ, φωτιά

Πόντ. ("Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): "Αφτω τ' ἄψιμον ἔνθ' ἄν. || Φρ. "Επῆρεν ἄψιμον (ἐθυμώθη, ἠγανάκτησε) Κερασ. Τραπ. "Ο κόλος ἄτ' ἐπῆρεν ἄψιμον (σπεύδει ἐπειγόμενος νὰ ἐκτελέσῃ τι) Κερασ. Τῆς αἵας Κερεκῆς τ' ἄψιμον (ἐπὶ παιδίου ζωηροῦ ἢ δραστηρίου) Χαλδ. || Παροιμ. "Σ σ' ἄψιμον ἅπᾶν' ἐλάδ' ξύν' (ἐπάνω εἰς τὴν πυρὰν χύνει ἔλαιον, ὑποθάλλει ἔριν) Κοτύωρ. Τ' ἄψιμον ὅθεν καικὰ πᾶν' ἐκαικὰ καίει (ἢ φωτιά ὅπου πιάσῃ ἐκεῖ καίει) Χαλδ. || "Ἀσμι.

Τ' ἄψιμον τρώει τὸ σίδερον καὶ τὸ σκωλέκ' τὸ ξύλον

κ' ἐσὺ ἔφαες τὴ νύτῃ μου ποῦ ἔτον ἄμον μῆλον

Πόντ. 4) "Εξαψις σωματική ἢ ψυχική Πόντ. (Κερασ. κ.ά.): "Αψιμον ἔδει τὸ κορμί μου Κερασ. "Αψιμον ἔδει ἡ καρδιά μου αὐτόθ.

ἀψιμοκόλιν ἐπίθ. οὐδ. Πόντ. (Κερασ.)

"Εκ τῶν οὐσ. ἄψιμον καὶ κόλος.

1) Ταχύ, δραστήριον. 2) Ζωηρόν, ἄτακτον: "Αψιμοκόλιν παιδίν.

ἀψιμοκόλοθο τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) ἀψιμοκόλοθον Πόντ. (Σάντ.)

"Εκ τῶν οὐσ. ἄψιμο καὶ κολόθι.

1) "Αρτίσχος ψηνόμενος ἐν τῇ ἐστία Πόντ. (Κοτύωρ.) Πβ. ἀθόπιττα 1, ἀχυλίόπιττα. 2) Μεταφ. παῖς ἀνήσυχος, διαρκῶς κλαυθμυρίζων Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ.): "Ὡσταν ἔσ'νε μωρό, ντ' ἄψιμοκόλοθο ἔσ'νε! (ὅταν ἦσουν μωρό, τί κλαψιάρικο ἦσουν! "Ο ἀρχτικός τόνος διὰ τὸ προηγούμενον ἐρωτηματικὸν ντό;) Κοτύωρ.

ἀψιμόλιθο τό, Πόντ. (Κοτύωρ.)

"Εκ τῶν οὐσ. ἄψιμο καὶ λιθί.

Λίθος ἀντέχων εἰς τὸ πῦρ χρήσιμος πρὸς κατασκευὴν ἐστίας ἢ φούρνου. Πβ. πυρότουβλο.

***ἀψιμόπουλλον** τό, ἀψιμόπον Πόντ. (Σάντ.)

"Υποκορ. τοῦ οὐσ. ἄψιμο διὰ τῆς καταλ. -πουλλον. Μικρόν, ὀλίγον πῦρ.

ἀψινά ἐπίρρ. Χίος.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψινός.

Μεγαλοφώνως. Συνών. ἀψά 6, ἀψάτα.

ἀψινὸς ἐπίθ. Χίος.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ινός. Δυνατός, ἰσχυρός.

ἀψίτσικα ἐπίρρ. Καπ. (Σινασσ. Φερτάκ.) ἀψίτδικα Καπ. ("Αραβάν.) ἄψιθ'κα Καπ. ("Αραβάν.)

"Εκ τοῦ ἁμαρτ. ἐπιθ. ἀψίτσικος.

Ταχέως. Συνών. ἀψούτσικα, ἀψουτδικανάς.

ἀψιχάλιστος ἐπίθ. σύνθηθ.

"Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἁμαρτ. ἐπιθ. ψιχαλίστος < ψιχαλίζω.

"Εκεῖνος καθ' ὃν δὲν ἐψιχάλισε, δὲν ἔπεσε ψιχάλα, ἀραιὰ βροχή: Μέρα ἀψιχάλιστη.

ἀψίχολος ἐπίθ. Κέρκ. Πόντ. ("Ἀμισ. Κερασ. Οἶν. "Οφ. Τραπ.) ἀψίχολος Ρόδ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀψίχολος.

Εὐέξαπτος, ὀργίλος ἔνθ' ἄν.: "Αψίχολος ἄνθρωπος Κέρκ.

"Οφ. Τραπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀψίθυμος 1.

ἄψιχος ἐπίθ. πολλαχ.

"Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. ψίχα.

"Ο μὴ ἔχων ψίχα, πυρῆνα, ιδίως ἐπὶ ξηρῶν καρπῶν: "Αψιχα ἀμύγδαλα - καρύδια - φουντούκια κττ.

ἀψοθυμάγρα ἢ, Κάρπ. ἀψοθυμάγρα Μεγίστ.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψόθυμος, δι' ὃ ἰδ. ἀψίθυμος, καὶ τῆς καταλ. -άγρα.

Θυμός, ὀργὴ ἔνθ' ἄν.: "Απὸ τὴν ἀψοθυμάγρα του κοντὰ νὰ σκάσῃ Κάρπ. Συνών. ἀψοθυμάδα, ἀψοθυμιά.

ἀψοθυμάδα ἢ, Μῆλ.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψόθυμος, δι' ὃ ἰδ. ἀψίθυμος, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (Ι).

"Αψοθυμάγρα, ὃ ἰδ.

ἀψοθυμιά ἢ, Νάξ. ("Απύρανθ.)

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψόθυμος, δι' ὃ ἰδ. ἀψίθυμος. Τύπ. ἀψοθυμία παρὰ Σομ.

"Αψοθυμάγρα, ὃ ἰδ.: "Ἀσμι.

Κι ὁ νῆος ἀ τὴν ἀσπούδια δον κι ἀ τὴν ἀψοθυμιά δον τρεῖς σαιθθῆξες ἔτίναξε γ' οἱ τρεῖς φαρμακεμένες.

ἀψόκαρδος ἐπίθ. Κῶς.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς καὶ τοῦ οὐσ. καρδιά. Πβ. καὶ μεταγν. ἀψικάρδιος.

"Ολιγόψυχος. Συνών. λιψόψυχος.

ἀψολαλῶ Δαρδαν. ἀψουλαλῶ Θράκ. (Μάδυτ.) ἀψοαῶ Θράκ. (Ταῖφ.)

"Εκ τοῦ ἐπιρρ. ἀψά καὶ τοῦ ρ. λαλῶ.

1) "Ομιλῶ ὑψηλοφώνως ἔνθ' ἄν. Συνών. ἀψομιλῶ. 2) "Ομιλῶ ταχέως Δαρδαν.

ἀψομίλημα τό, Λεξ. Λεγρ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ.

"Εκ τοῦ ρ. ἀψομιλῶ. "Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ ὁμιλεῖν ὑψηλοφώνως.

ἀψομίλητος ἐπίθ. Λεξ. Πρω.

"Εκ τοῦ ρ. ἀψομιλῶ.

"Ο ὁμιλῶν ὑψηλοφώνως, ὀργίλως.

ἀψομιλῶ Λεξ. Πρω. Δημητρ. "ψομιλῶ Λέσβ.

"Εκ τοῦ ἐπιρρ. ἀψά καὶ τοῦ ρ. μιλῶ. "Η λ. καὶ παρὰ Σομ.

"Αψολαλῶ 1, ὃ ἰδ.

ἄψος ἐπιφών. "Ηπ.

Λέξις πεποιημένη.

Λέγεται εἰρωνικῶς ὡς ἐπιφώνημα πρὸς τοὺς πταρνιζομένους.

ἀψοστρατηλάτης ὁ, Κάρπ.

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς καὶ τοῦ οὐσ. στρατηλάτης.

Ταχυπόρος.

ἄψότη ἢ, Πελοπ. (Καλάμ.) ἄψότητα Πελοπ. (Καλάμ.)

"Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς.

Ταχύτης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου: "Εχει ὁ δεῖνα ἄψότητα.

ἀψούδα ἢ, Κρήτ. (Βιάνν.)

"Ισως ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς.

"Η λ. ἀγνώστου σημασίας λέγεται ἐν ἐπιδ. : "Επεράσανε μάισσες, τριμάισσες, ἀψούδες, μαλλιαροῦδες.

ἀψούτσικα ἐπίρρ. Κάπ. ("Ανακ. "Ἀξ. Σιλ. Σινασσ. Φάρας.)

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. ἀψούτσικος.

Ταχέως, ἀμέσως ἐνθ' ἄν.: Ἀνακουμπώθη ἀψούτσικα Σιλ. || Ἄσμ.

*Ἀνοιξε, μάννα μ', ἀνοιξε ἀψούτσικα τῇ θύρᾳ Συνασσ.

*Ἐδεῖ καιρὸ ποῦ ἔπηγε κι ἀψούτσικα νὰ ἔρτη Ἀνακ. Συνών. ἀψίτσικα, ἀψουτδικανὰς.

ἀψουτδικανὰς ἐπιρρ. Καππ. (Σιλ.).

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀψούτσικα.

*Ἀψούτσικα, ὁ ἰδ.

ἄψοφα ἐπιρρ. Ἡπ. Πελοπν. (Δημητσάν. Πύλ. Σουδεν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄψοφος.

1) Ἀφεντικὰ 2, ὁ ἰδ., Πελοπν. (Δημητσάν. Πύλ. Σουδεν.): Ἐδωκα τὰ πρόβατά μου ἄψοφα Πύλ. Σουδεν.

2) Βεβαίως, ἀναμφιβόλως Ἡπ.: Θὰ τὸν κερδίσω ἄψοφα.

ἀπόφητος ἐπιθ. Λεξ. Μπριγκ. Ἐλευθερουδ. Δημητρ. ἀπόφητε Τσακων. ἀπόφειτος Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπόφιστος Ἡπ. Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) — Λεξ. Δημητρ. ἀπόφιος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀπόφιος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ψοφητός < ψοφῶ. Τὸ ἀπόφιστος καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μὴ ἀποθανών, ἐπὶ ζώων καὶ περιφρονητικῶς, ἐπὶ ἀνθρώπων ἐνθ' ἄν.: Ἀπόφιστος εἶναι ἀκόμα Λεξ. Δημητρ. Ἀκόμαν ἀπόφειτος ἐν Τραπ. Ἐγὼ 'κι θὰ ἀφίνω σε ἀπόφιστον αὐτόθ. β) Ὁ μὴ ἀποθνήσκων ἢ ὁ δυσκόλως ἀποθνήσκων Λεξ. Δημητρ.: Ἡ γάττα ὅτι νὰ πάθῃ εἶναι ἀπόφητη. 2) Ἀφθαρτος Εὐβ. (Αὐλωνάρι.): Τὸ χτήμα εἶναι ἀπόφιστο.

ἄψοφος ἐπιθ. πολλαχ. ἄψοφους ἐνιαχ. βορ. ἰδιωμ. ἄψοφο Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. ψοφῶ.

1) Ὁ μὴ ψοφῶν, ὁ μὴ ἀποθνήσκων, ἐπὶ ζώων σύνθηθ.: Ἀψοφα καὶ σιδεροκέφαλα νὰ 'ναι τὰ πρόβατά σου! (εὐχή) Λεξ. Δημητρ. 2) Ἀκέραιος Ἡπ.: Θὰ πάρ' ἀπ' τὸ χωράφι μ' ἑκατομμύρια σ'τάρι ἄψοφα. Ἐνα πεντακοσάρικο ἄψοφο θὰ φέρ' ἀπ' τὸ ταξίδι. 3) Ἀσφαλής, βέβαιος Ἡπ.: Τὸ 'χω ἄψοφο αὐτό.

ἀψύλλιστος ἐπιθ. σύνθηθ. ἀψέλλιστος Σύμ. ἀψύλλιος Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀψύλλ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ψυλλιστός < ψυλλίζω.

1) Ὁ μὴ καθαρισθεὶς ἀπὸ τοὺς ψύλλους σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Κουβέρτα ἀψύλλιστη. Σεντόνια - στρώματα ἀψύλλιστα σύνθηθ. Δέ μπορῶ νὰ ἔμνηθῶ ἀψύλλ'γους Αἰτωλ. 2) Ὁ μὴ καθαρισθεὶς ἀπὸ τὰς ψεῖρας Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) Συνών. ἀψείριστος.

ἀψύνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς.

1) Καθίσταμαι δριμύς ἐνθ' ἄν.: Τ' ὀξὺδιν ἀψύνει Κερασ. Τ' ἄλειμμαν ἐρχίνεσεν ν' ἀψύν' Χαλδ. Τὸ βούτερον ὅσον τὸ στέκ' ἀψύν' Τραπ. Ὀντος ἀψύν' τ' ἐλάδ', χαλάν' τὸ φαεῖν Χαλδ. Συνών. ἀδρύνω 2. 2) Καθίσταμαι σφοδρὸς Πόντ. (Κερασ.): Ὁ κρύος ἐψυνεν.

ἀψυπότι τό, ἀμάρτ. ἀψυπότ' Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀψύς καὶ τοῦ οὐσ. ποτό.

Ποτὸν οἶνοπνευματώδες: Φρ. Σὺρ' τ' ἀψυπότ' (πίνει).

ἀψὺς ἐπιθ. κοιν. καὶ Καππ. (Συνασσ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀψὺ Τσακων. ἀψὺς Καππ. (Συνασσ.) Κύπρ. Λέσβ. Μακεδ. (Καστορ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.) κ.ά. — Λεξ. Πόππλετ. Μ'Εγκυκλ. Πρω. ἀψὺ Καππ. (Ἀνακ.) ἀψείος Πελοπν. (Λακων. Μάν.) ἀψείος Κέρκ. (Ἀργυρεῖδ.)

Κατὰ τὸ σχῆμα ὀξύθυμος-ὀξύς ἐπλάσθη καὶ ἀψὺς ἐκ τῶν συνθέτων ἀπὸ ἀψι- παλαιῶν καὶ νέων ἀψίθυμος, ἀψικάρδιος, ἀψίκορος, ἀψίχολος κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,170. Τὸ ἀψὺς καὶ μεσν. Πβ. Εὐστάθ. 709,9. Τὸ ἀψείος-ἀψείος ἐκ τοῦ θηλ. ἀψεῖα-ἀψεῖα καθῶς καὶ παχειά-παχειός κττ.

1) Ὁ εὐκόλως ὀργιζόμενος, εὐέξαπτος, ὀργίλος σύνθηθ. Καππ. (Συνασσ.) Τσακων.: Ἀψὺς ἄνθρωπος σύνθηθ. Εἶν' ἀψὺς καὶ μανίζει μὲ τὸ μόνο μόνο (δυσσαρεστεῖται μὲ τὸ ἐλάχιστον) Κρήτ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀψίθυμος 1. β) Εὐαίσθητος εἰς γαργαλισμὸν Τήν.: Ἡ ἀγελάδα εἶναι ἀψεῖα.

2) Ζωηρός, δραστήριος σύνθηθ. καὶ Καππ. (Συνασσ.): Εἶναι ἀψὺς 'ς τὴ δουλειά του σύνθηθ. 3) Βιαστικός Καππ. (Συνασσ.) Τσακων. Χίος: Μὴν εἶσαι τόσο ἀψὺς Χίος. 4) Ταχύς πολλαχ. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Συνασσ.) Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν. Τραπ.) Τσακων.: Ἀψεῖα περπατησιὰ πολλαχ. Ἀψείσα γυναῖκα Οἶν. Ἀψὺν τρέξιμον Τραπ. || Φρ. Ἀψὺς καὶ γλήγορος σὰν τὸ βαρβᾶτο ἄλογο Θήρ. || Ἄσμ.

*Ἀν εἶν' ἀψὺς ὁ μαῦρος σου, φτάν-νεις τοὺς 'ς τὰ στεφάνια Ρόδ.

Ποῖος εἶν' ἀπὸ τοὺς μαύρους μου τοὺς ἐβδομήντα πέντε, ποῖος εἶν' ἀψὺς καὶ γλήγορος νὰ τὸν καβαλλικέψω;

ΣΚυριακίδ. Διγεν. Ἀκρίτ. 8. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 125 (ἐκδ. Wagner σ. 145) «ἀψὺς, γοργὸς ἐπήδησεν ὁ ταπεινὸς ὁ κάττης». β) Αἰφνίδιος Καππ. Ἀνακ. 5) Αὐστηρὸς, σκληρὸς Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Ἀψὺς δάσκαλος Κερασ. β) Οὐδ. ἀψὺ οὐς., ὁ αὐστηρὸς τόνος τῆς ὁμιλίας Μακεδ. (Νάουσ.): Μὴ μίτ' ἀψὺ τὰ πιδιά!

6) Ὁξύς, δριμύς τὴν γεῦσιν, καυστικὸς σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀψὺν κρασί-ξίδι-πιότ' κττ. σύνθηθ. Ἀψὺν τυρὶ Κρήτ. Ἀψὺς γάρους Θάσ. Ἀψεῖα ρακή Μακεδ. (Βλάστ. κ.ά.) Ἀψὰ ἀριμ' Θάσ. Ἀψὸν πιτέριν Κύπρ. Ἀψὺν βούτορον-ἐλάδ'-ὀξίδ' κττ. Χαλδ. Ἀψεῖα κρομμύδα Τραπ. Χαλδ. Ἀψὺν τό 'καμες τὸ φαεῖ ἀποὺ τ' ἀλάτσι ἀποὺ 'βαλες Κρήτ. (Σητ.) || Φρ. Ἀψὺν ὀξίδ' ἐνι (εἶναι ὀξύθυμος) Κερασ. || Παροιμ. Τ' ἀψὺν τὸ ξίδι τ' ἀγγεῖό του χαλᾷ (ὁ ὀξύθυμος φθείρει τὴν ὑγείαν του) σύνθηθ. || Ἄσμ.

*Ἐψηθήκαν τὰ ἀχείληα μου ἀπὸ τ' ἀψὺν φαρμάκι

Ἡπ. 7) Πολὺ θερμὸς, καυστικὸς ἸΓρυπάρ. Σκαραβ. 18 ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 11: Ποιήμ.

*Ἀδράσσει ὁ ἥλιος ὁ ἀψὺς τ' ἀκόσιστο χορτάρι ἸΓρυπάρ. ἐνθ' ἄν.

... Κοκκινισμένη πάντα

εἶναι ἀπ' τὸν ἥλιο τὸν ἀψὺν καὶ πάντα εἶναι καμμένη ΚΘεοτόκ. ἐνθ' ἄν. 8) Κοπτερός, ὀξύς, ἐπὶ τέμνοντος ὀργάνου Λεξ. Δημητρ.: Ἀψὺν μαχαίρι. 9) Δηκτικός, στρυφνὸς ΟΜπεκὲς ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 260: Ποιήμ.

Κι ἀκούνητος ὁ Μουσταφᾶς μὲ μάτια σὰ γγαλένια στέκεται ἀψὺς βαρδιάτωρας.

10) Αὐθάδης, θρασὺς Λέσβ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Εὐστάθ. ἐνθ' ἄν. «ὅθεν ἡ συρφετώδης ἱσως ὑπολείψασα γλῶσσα φησὶν ἀψὺς τοὺς ἐν λόγῳ θρασεῖς». 11) Ἰσχυρὸς, σφοδρὸς σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀψὺς ἀέρας-βορρᾶς σύνθηθ. Ἀψὺν χαλάζ' Χαλδ. Ἀψὴ βροχὴ Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κινίδ.)

